

**Her er et kapitel fra bogen
»Brand- og redningsfolks arbejds-
miljø« udgivet i 1988 af Arbejds-
miljøfondet.**

**Kapitlet omhandler kræft hos
brandfolk og viste en høj risiko og
dødelighed ved specifikke kræft-
former. Siderne 57 - 60.**

**Bogen og dette afsnit blev i det
store hele ignoreret og der blev
ikke tale om hverken årsagssam-
menhænge eller forebyggende til-
tag i brandvæsnerne...**

**Vi beklager den lidt dårlige kva-
litet men håber det trods alt kan
læses.**

BFC

Arbejdsmiljøfondets forskningsrapporter

Brand- og redningsfolks arbejdsmiljø

Lothar Hølek
Elsebet Frydendal
Gitte Holm

 Arbejdsmiljøfondet

Arbejdet er risikobetonet

BRAND- OG REDNINGSFOLKS DØDELIGHED

Danmarks Statistik blev i juli 1983 anmodet om at lave en søgning over brand- og redningsfolks dødelighed. Søgningen omfattede ialt 887 brandmænd og 2202 falckreddere. I forhold til den gennemsnitlige dødelighed sat til 100% blandt alle erhvervsgrupper, har brandmænd en dødelighed på 90% og reddere en dødelighed på 107%. Man kan sige at brandmænd lever lidt længere og reddere lidt kortere tid end gennemsnittet. Hvis

man ser nærmere på dødsårsagerne, var der indenfor visse sygdomskategorier tale om en overdødelighed. Først og fremmest drejer det sig om kræft i fordøjelsesorganerne og i åndedrætsorganerne. Andre årsager til overdødelighed var iskæmiske sygdomme og karsygdomme i hjernen.

	brandfolk	reddere
ondartet svulst i fordøjelsesorganer	133%	156%
ondartet svulst i åndedrætsorganer	148%	220%
kræftsygdomme iøvrigt	87%	114%
iskæmiske hjertesygdomme	120%	144%
karsygdomme i hjernen	112%	295%
skrumpelever	138%	109%

Tabel 18: Brandfolk og redderes dødelighed i forhold til forskellige sygdomme.

Selvom der statistisk er problemer med at analysere erhvervsgruppen, fordi den er lille og vanskelig at definere, så er det alligevel tydeligt, at mistanken om at brand- og redningsfolk har en overdødelighed indenfor visse sygdomsgrupper bliver bekræftet. Overdødeligheden skal ses på baggrund af at gruppen er en helbredsmæssig selekteret gruppe og jobbet ikke kan bestrides, hvis man ikke har et godt helbred.

Eva Støttrup Hansen, Odense Universitet har på baggrund af materialet fra Danmarks Statistik sammenlignet gruppen af brandmænd på 885 mand med en gruppe af lavere tjeneste-

mænd og funktionærer på 48.000 mand. Denne undersøgelse viser, at der er en forøget dødelighed af iskæmisk hjertesygdom, men resultatet er ikke statistisk signifikant på et 5% niveau. Det vil sige at man ikke på baggrund af dette materiale kan konkludere, at der er sammenhæng mellem brandmandsarbejde og hjerte-karsygdomme.

Derimod viser undersøgelsen en overdødelighed af kræft i lungerne. Dette resultat er statistisk signifikant og betyder at der er en sammenhæng mellem lungekræft og brandmandsarbejde.

SAMMENFATNING

I dette kapitel er der gennemgået en række data om brand- og redningsfolk på baggrund af en analyse af spørgeskemaer, interviews og observationer på de 4 stationer.

Det helbredsmæssige billede, der her præsenteres, viser dog ikke den reelle erhvervsbetingede risiko en brand- og redningsmand løber for at pådrage sig sygdom. De brand- og redningsfolk, som har forladt erhvervet eller er gået på pension er ikke medtaget i undersøgelsen.

Brand- og redningsfolk har, sammenlignet med andre erhvervsgrupper, en høj hyppighed af psyko-somatiske symptomer som overtræthed, sviden i øverste del af maven, kvalme og forstoppelse/diarré.

Den psykiske og sociale belastning opleves som tyngende, og en fjerdedel ønsker fx professionel hjælp ved særligt svære situationer. Ellers er det kolleger og ægtefæ-

ler man søger til, når der er brug for at snakke om en særlig belastende situation.

Også den fysiske belastning ved arbejdet er stor. Således klager 65,2% over rygsmerter, som de mener stammer fra arbejdet. Det ligger på linie med andre tungt belastede erhvervsgrupper, men væsentligt over normalbefolkningens rygsymptomer. Undersøgelsen viser en klar sammenhæng (signifikant) mellem rygsymptomer og ambulanceopgaver og rygsymptomer og personkørsel.

Der efterlyses flere skånejobs, ligesom pensionsalderen ønskes sat ned.

Undersøgelsen blev iværksat bl.a. ud fra en formodning om en overdødelighed blandt brand- og redningsfolk p.g.a. hjerte/karsygdomme. Dette har ikke helt kunnet bekræftes ved den nyeste forskning, som derimod viser en overdødelighed p.g.a. kræft i lunger og fordøjelsesorganer.

Ulykkernes antal og art er underrapporteret, hvilket bekræftes af Arbejdstilsynets statistik over ulykker og erhvervsbetingede lidelser. Det fremgår, at de hyppigste årsager til registrerede arbejdsulykker er forløftninger. Et specielt statistisk problem er, at brand- og redningsfolk ikke er en entydig faggruppe, men gemmer sig i flere andre grupperinger.